

Co já s tím?

Th alternative aneb Co všechno lze dělat ke zmiřování negativních dopadů textilního průmyslu

BIObavlna

Pěstování bio bavlny je náročné, ale šetrnější k pěstitelům, přírodě i zákazníkům. Při produkci se nepoužívají syntetická hnojiva, insekticidy, defolianty (látky působící náhlý opad listů), nedochází tudíž k otrávám pěstitelů. Nepěstuje se v monokultuřích. Bio bavlna se většinou sklízí ručně, což je sice velmi náročné na práci, získané vlákno je však kvalitnější. Bio bavlna se dnes pěstuje v 22 zemích světa. Poptávka po ní sice pomalu roste, stále však netvoří ani 1 % celkového obchodu bavlnou.

Další informace:

www.sustainablcotton.org
www.pangermany.net/baumwolle/en/hintergrund.htm
www.efoundation.org/cotton

Ostatní přírodní materiály – konopí, vlna a len

Dříve hojně používané materiály poskytují plynulou náhradu za bavlnu a jejich produkce není tolik škodlivá pro životní prostředí. Jednak proto, že ani konopí ani len nejsou náročné na zavlažování a pesticidy, navíc je lze pěstovat i v našich podmínkách, což zmiřuje dopady spojené s dopravou. Produkce vlny je zase spojena s pozitivním vlivem pastvy na kulturní krajinu.

Další informace:

jocha.webpark.cz
www.rawganique.com
www.thtc.cz

Spotřebitelské kampaně

Fungují od poloviny 90. let v oblastech největší spotřeby – v Evropě i v Severní Americe. Jsou založeny na předpokladu, že zákazník má možnost dát svým výběrem najevo, že mu nejsou pracovní podmínky v textilním průmyslu lhostejné, a vytvářet tlak na oděvní firmy, aby za tyto podmínky převzaly odpovědnost. Proto se

spotřebitelské kampaně snaží především informovat veřejnost a nabídnout možnost vyjádření (formou petic, bojkotů, happeningů apod.). Monitorují situaci v rozvojových zemích, dodržování etických kodexů apod. a informace o tom zveřejňují.

Další informace:

www.cleanclothes.org
www.maquilasolidarity.org
<http://www.sweatshopwatch.org>

FAIR TRADE

Neboli spravedlivý obchod se snaží nabídnout celkově jiný obchodní koncept založený na solidaritě, spravedlivém dělení zisků mezi producenty a obchodníky. Pochází-li zboží ze spravedlivého obchodu, je zaručeno, že při jeho výrobě nebyla zneužita dětská ani nucená práce, dělníci dostávají mzdu, za kterou užijí sebe a své rodiny, použité zemědělské a výrobní postupy jsou pokud možno šetrné k životnímu prostředí. Fair Trade se týká tzv. koloniálního zboží (káva, kakao, koření...), v případě textilu přispívá k uchování tradičních dovedností, ruční práce a ke stabilizaci místních komunit.

Další informace: www.fairtrade.cz

www.peopletree.co.uk
www.bishopstontrading.co.uk

Oblečení z druhé a další ruky

Kdo by neznal second handy, místa, kde lze pořídit zcela originální garderóbu. Oděvy pocházejí většinou ze západní Evropy, cenově jsou rozumně dostupnější než nové oblečení. Nákupem v second handech se vlastně oblečení recykluje, neroste tudíž jeho celková spotřeba.

Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty?

Vzdělávací program o bavlně a pracovních podmínkách v textilním průmyslu v rozvojových zemích

V rámci projektu Svět v nákupním košíku sestavily:

Tereza Kulháňková a Zuzana Ruferová

Vice informací: Společnost pro Fair Trade a rozvojové vzdělávání (www.fairtrade.cz, info@fairtrade.cz)

Šaty dělají člověka...

... nikdy dřív jsme nespořehovovali tolik textilu jako nyní. Naše šaty nikdy dřív tolik necestovaly. Umíte zašitupovat ponožku? Proč taky, že? Dřív mělo smysl oblečení opravovat, dneska se to už vůbec nevyplatí.

... nikdy dřív nebylo oblečení tak nesmírně levné. Skvělé, ne? Jak pro koho. Pojďme si společně odpovědět na otázku:

A kdo dělá šaty?

Z čeho, kde, jakými postupy a cí prací vzniká naše oblečení?

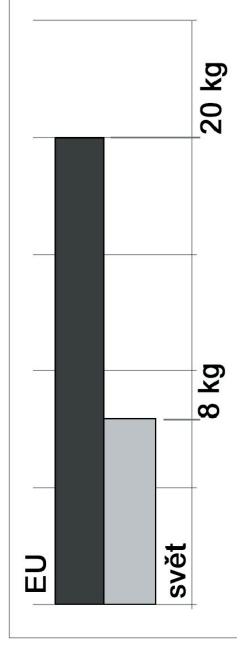
Jaký dopad to má na životní prostředí a životy lidí?

Jak se žije těm, kdo šijí naše trička?

Kolik vlastně spotřebujeme textilu?

Čísla v grafu ukazují průměrnou spotřebu jednoho člověka za rok (údaj z roku 2001)

Z čeho se vyrábí naše oblečení?

Na druhém místě hned za umělými vlákny (50 %), je bavlna (42 %), což znamená bezmála 8,5 kg bavlněných látek na osobu a rok.

No a co? aneb fakta o bavlně

Bavlník (*Gossypium*)

- se pěstuje v tropickém a subtropickém pásu všech kontinentů.
- Na 1 kg surové bavlny se spotřebuje 7 až 30 tisíc litrů vody.
- Na bavlníkové pole se vysype 16 % světové spotřeby pesticidů, např. aldicarb, deltametrin atd.
- Pouhá jedna kapka aldicarbu vstřebaná kuží může způsobit smrt dospělého člověka.
- Ročně se při pěstování bavlny otráví až 0,5 milionu lidí, 70 % takových případů se vyskytne v rozvojových zemích.

Pročto spotřebujeme tolik bavlny...

...je potřeba zvyšovat hektarové výnosy – i k tomu slouží ono ohromné množství pesticidů.
...nestačí pěstovat v oblastech přirozeně k tomu vhodných – zavlažování v suchších oblastech nevyhnutně narušuje vodní režim krajiny.

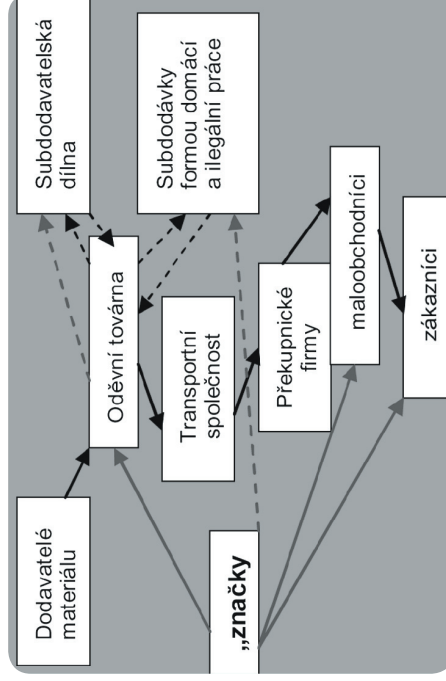

Džínový cestopis

Ve světě globalizované ekonomiky všechno hodně cestuje. Pokud se bavlna sklídí v Kazachstánu, přede v Turecku, látka je utkána na Tchaj-wanu, obarvena ve Francii, potiskne se v Číně, nastříhá a ušije v Bulharsku a prodává v Brně, naše džíny celkem urazily minimálně 35 000 km.

Jak to chodí v textilním průmyslu?

Subdodávky = postup, při němž firma sama oděv nevyrábí, ale zadává výrobu nebo část výroby jiné firmě, která daný úkol splní, případně sama zadá jeho splnění ještě jinému subjektu, např. malé nelegální dílně nebo domácí pracovníkům. Cílem tohoto postupu je snížit výrobní náklady na minimum.
Mnohé firmy na poli oděvního trhu tak vůbec nevlastní dílny, jen zadávají úkoly dodavatelům operujícím obvykle v rozvojových zemích. Firmy se tak zbavují rizik a odpovědnosti za pracovní podmínky dělníků, protože formálně nejsou jejich zaměstnavateli a neatraktivní výroba se odehrává mimo zraky zákazníků a médií.

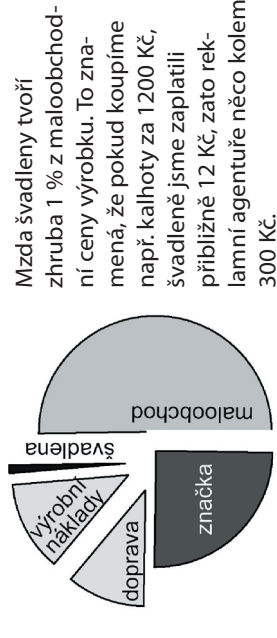
Dost propoceně tričko

Výrobní podmínky v textilním průmyslu se v různých částech světa sice liší: v Jihovýchodní Asii převládá **domácí práce**, ve východní Evropě a Americe tzv. **sweatshopy** (nevětrané, špatně osvětlené pololegální dílny), v Latinské Americe a v Číně jsou běžné tzv. **volné obchodní zóny** (oblasti, do nichž vlády lákají zahraniční investory na ústupky z pracovní i environmentální legislativy), co je ale společné, jsou časté rozpory s pracovním právem:

- Běžná pracovní doba se pohybuje kolem 13 hodin denně, nucené přesčasy jsou na denním pořádku.
- Vyplácená mzda ne vždy dosahuje minimální mzdy dané země a sotva kdy pokrývá životní náklady pracovníků.
- Hygienické a bezpečnostní podmínky v dílnách jsou naprosto nedostatečné.
- Činnost odborů bývá omezena, někdy úplně zakázána.

Tomu málo, tomu víc...

...rozdělení zisků a nákladů v oděvním průmyslu

Abychom měli dostatek levných oděvů a obuvi,

- přesunula se většina výroby do tzv. rozvojových zemí,
- šijí ho lidé, které bída přinutí přistoupit na zcela nedůstojné pracovní podmínky,
- šetří se, kde se dá: na opatřeních k ochraně životního prostředí i zdraví lidí.

Náklady na práci jsou sřáceny na minimum – dělníkům

se nevyplácí dostatečná mzda, jsou nuceni k přesčasům, neplatí se za ně zdravotní ani sociální zabezpečení, ženy nedostávají mateřské dávky nebo jsou v případě těhotenství rovnou vyhozeny, děti pracují už ve věku, kdy se u nás chodí na základní školu.

Není to tak trochu nefér?